

Krajowy Ośrodek Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym

09-500 Gostynin, ul. Zalesie 1A

tel. (24) 231 63 32, (24) 235 05 21, fax (24) 235 05 20

RPW/81474/2022 P
Data:2022-09-12

KOZZD/DRB/1131/2022

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2022 -09- 12
ZAL.	NR .....

Sz. P.
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00 - 090 Warszawa

KMP. 574.2.2022.RK

W odniesieniu do zaleceń zawartych w Państwa raporcie z dnia 01.08.2022r. uprzejmie przedstawiam co następuje:

1. Pacjenci Ośrodka traktowani są z należyтым szacunkiem. Ponadto personel oddziału zamiejscowego w Czersku został przeszkolony w zakresie pracy z pacjentem przejawiającym zaburzenia osobowości oraz nawiązywania właściwej relacji pracownik - pacjent (z uwzględnieniem stanowiska pracy). Zwracamy szczególną uwagę na kulturę osobistą pracowników.

2. W przypadku wystąpienia niewłaściwych zachowań ze strony personelu Ośrodka, Krajowy Ośrodek zawiadamiać będzie odpowiednie organy państwowe o możliwości popełnienia przestępstwa na szkodę pacjenta, a w przypadku funkcjonariuszy Dyrektora Służby Więziennej.

3. Przypominano personelowi oddziału zamiejscowego w Czersku o zasadach stosowania przymusu bezpośredniego, w tym o zakazie stosowania unieruchomienia na prośbę pacjenta.

4. W Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie od momentu jego powstania, tj. od 2014r. do chwili obecnej Ręczny Miotacz Substancji Obezwładniających nie był nigdy użyty zarówno w pomieszczeniach zamkniętych, jak i na przestrzeni otwartej Krajowego Ośrodka. Podobna sytuacja dotyczy również oddziału zamiejscowego w Czersku, który funkcjonuje od

stycznia 2022 roku. Zapewniamy, że jeśli zajdzie konieczność użycia wyżej wymienionego środka przymusu bezpośredniego, zostanie on użyty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

5. Należy wskazać - niezależnie od faktu, iż Ręczny Miotacz Substancji Obezwładniających „gaz pieprzowy” nigdy nie został użyty, a jedynie stanowi wyposażenie pracowników ochrony, o czym stanowi ustawodawca w art. 36 ust. 1 pkt 5 lit c) ustawy z dnia 22 listopada 2013r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, w którym to przepisie przewidziano możliwość zastosowania przymusu bezpośredniego polegającego na użyciu ręcznego miotacza substancji obezwładniających – KOZZD zapewni wszystkim osobom, wobec których użyto przymusu bezpośredniego stałą opiekę medyczną. Zalecenie to KOZZD traktuje zatem jako wyraz daleko posuniętej prewencji, o której mowa na k. 3 zaleceń, aczkolwiek w większości przypadków użycie tej formy przymusu bezpośredniego może w ocenie KOZZD skutkować ustawowym obowiązkiem udzielenia pomocy na podstawie art. 43 ust. 1 ww. ustawy.

6. Żaden z pacjentów przebywających w oddziale zamiejscowym w Czersku nie doznał obrażeń, w związku z powyższym nie było potrzeby i możliwości stosowania formularza mapy ciała.

7. Nie jest możliwe precyzyjne określenie czasu danego ograniczenia nakładanego na pacjenta, gdyż w znaczącej większości przypadków wynikają one z prowadzonych postępowań prokuratorskich.

8. Czasowe pozbawienie możliwości otrzymywania przez pacjentów paczek wynikało z próby przemycenia na teren placówki alkoholu, w butelkach plastikowych po wodzie. Ograniczenie to miało na celu zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w oddziale i zapobieżenie ponownym próbom wprowadzania alkoholu na teren Ośrodka.

9. Zaprzestanie noszenia przez personel ochrony środków przymusu bezpośredniego i umieszczenie go w wyznaczonych do tego celu miejscu oraz pobieranie go na wypadek konieczności interwencji jest niemożliwe. Pacjenci przebywający w Ośrodku są pacjentami szczególnie niebezpiecznymi, stwarzającymi bardzo duże zagrożenie dla innych pacjentów odbywających terapię w KOZZD, jak i zatrudnionego personelu. Pobieranie środków przymusu z wyznaczonych do tego celu zamkniętych miejsc wyklucza szybką, sprawną i bezpieczną interwencję. Należy tu wspomnieć, iż w ostatnim czasie pacjenci kilkakrotnie podjęli próbę ataku na personel, z czego trzech

pracowników ochrony przebywa na długotrwałych zwolnieniach lekarskich, a dwóm z nich grożą bardzo poważne operacje.

10. Według uzgodnień Kierownictwa Służby Więziennej i Dyrekcji Ośrodka, jednym z warunków dotyczącym oddelegowania Funkcjonariuszy Służby Więziennej do oddziału zamiejscowego w Czersku był wymóg pozostawienia dotychczasowego umundurowania funkcjonariuszy, gdyż pełniąc służbę w Ośrodku są nadal funkcjonariuszami Służby Więziennej. W okresie przejściowym pracownicy ochrony w Czersku ubrani są w odzież koloru czarnego, który jest kolorem uniwersalnym i stosowany w 90% na terenie Polski przez pracowników ochrony. Zgodnie z zasadami obowiązującymi w Ośrodku docelowy ubiór pracownika ochrony to jasna popielata koszula i spodnie w kolorze melanzowy antracyt. Ośrodek nasz jest w trakcie realizacji zakupu w/w odzieży. W naszej ocenie kolorystyka takiego ubioru jest niewyróżniająca się, neutralna i stonowana. Ponadto nadmieniamy, iż funkcjonariusze Służby Więziennej oddelegowani do oddziału zamiejscowego, będą pełnić swoje obowiązki tylko do końca bieżącego roku.

11. Ze względu na wcześniej wspomniane już agresywne zachowania pacjentów, naruszające nietykalność cielesną zarówno innych pacjentów, jak i personelu Ośrodka, nie jest możliwa zmiana dozoru pacjentów wyłącznie na system monitoringu. Przejście na taki system nadzoru będzie wiązało się z bardzo dużym zagrożeniem dla życia i zdrowia wszystkich osób przebywających na terenie Ośrodka. Ze względu na specyfikę naszych pacjentów nie możemy dopuścić do takiej sytuacji, jaka miała miejsce w ZK w Rzeszowie, gdzie podczas wykonywania swoich codziennych obowiązków została zamordowana psycholog. Ciągłe odgrażanie się pacjentów i próby ataków wskazują, że model wybranej przez nas ochrony jest właściwy. Zastosowanie jedynie metody monitoringu byłoby możliwe tylko w przypadku przebywania pacjentów w zamykanych salach, jak to ma miejsce w Zakładach Karnych. KOZZD jako placówka terapeutyczna nie może sobie pozwolić na wdrożenie tego typu praktyki dozoru.

12. Praktyka zagładania przez pracowników ochrony za zasłony prysznicowe oraz wchodzenie do pomieszczeń z natryskami nie jest stosowana w Krajowym Ośrodku i nigdy nie miała miejsca taka sytuacja. Podczas kąpieli pacjenta, pracownik ochrony przebywa na korytarzu przed pomieszczeniem łazienki. Kabiny natryskowe znajdują się w drugiej części, usytuowanej na końcu łazienki, oddzielonej od niej dodatkową ścianą z pełnymi drzwiami. Zagładanie pod zasłony jest niemożliwe ze względu na ich brak (punkt 18 zaleceń KMPT).

13. Prowadzenie prac związanych z utrzymaniem porządku oraz należytego stanu technicznego pomieszczeń mieszkalnych pacjentów jest konieczne z oczywistych względów higienicznych oraz technicznych. Wymóg opuszczania pomieszczeń na czas prowadzenia czynności porządkowych bądź naprawczych nie jest pozbawiony podstaw lecz jest podyktowany wieloletnim doświadczeniem w praktycznym obcowaniu z osobami obciążonymi ryzykiem przejawiania zachowań dyssocjalnych.

Prace wykonywane przez salowych bądź konserwatorów wymagają używania sprzętów, narzędzi, środków czystości oraz innych materiałów, które z oczywistych względów bezpieczeństwa nie mogą znajdować się w zasięgu pacjenta. Zdarzają się także sytuacje, w których pacjenci werbalnie prowokują, odnoszą się wulgarnie czy wręcz poniżają personel. Zasada opuszczania pomieszczeń przez pacjentów jest podyktowana praktyką i służy bezpieczeństwu personelu i samych pacjentów.

Krajowy Ośrodek Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym dokłada wszelakich starań aby nie prowokować u pacjentów zachowań agresywnych bądź zdarzeń zakłócających spokój. Personel Ośrodka każdorazowo do wykonywania prac eksploatacyjnych podchodzi w sposób elastyczny starając się dostosować do uwarunkowań wynikających z aktualnego stanu emocjonalnego pacjenta równoważąc możliwość odstępstw np. poprzez przesunięcie terminu prowadzenia prac z koniecznością przestrzegania zasad obowiązujących w Ośrodku.

14. Zapewniamy, że podczas udzielania świadczeń zdrowotnych poza Ośrodkiem, pracownicy ochrony na polecenie personelu medycznego każdorazowo zdejmują kajdanki badanym pacjentom. Jeżeli badanie pacjenta wymaga opuszczenia gabinetu przez pracownika ochrony, pracownik może podjąć taki krok, jeżeli pozwalają na to względy bezpieczeństwa. Wobec dużej części pacjentów udających się na konsultacje poza Ośrodkiem, nie stosuje się prewencyjnie środka przymusu w postaci kajdanek. Dotyczy to pacjentów, którzy posiadają podejrzenie choroby psychicznej, pozytywne opinie do wyjścia, ukończyli 70 rok życia, jak i osób o widocznym kalectwie. Zgodnie z Ustawą z dnia 22 listopada 2013r. o postępowaniu wobec osób (...) nasi pacjenci powinni być leczeni w pierwszej kolejności przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności, co wykluczyłoby obecność pracowników ochrony i stosowania przez nich prewencyjnie środków przymusu bezpośredniego, co niestety z przyczyn od nas niezależnych jest znacznie utrudnione.

15. Budynek oddziału zamiejscowego w Czersku został użyty przez Zakład Karny w Koronowie na potrzeby KOZZD wraz z częściowym wyposażeniem, w tym z łózkami. Po zgłoszeniu uwag ze strony pacjentów w kwestii łóżek, zostały one wyposażone w dodatkowe koce umieszczone pomiędzy metalową częścią łóżka a materacem, tak aby zwiększyć komfort ich użytkowania.

16. Pacjenci w uzasadnionych przypadkach mają możliwość wymiany pościeli, ręcznika i szlafroka, będących własnością KOZZD, po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby.

17. Pacjenci przebywający w oddziale zamiejscowym w Czersku Krajowego Ośrodka na bieżąco zgłaszają swoje potrzeby bytowe podczas odbywających się regularnie spotkań z kierownictwem Ośrodka. Zagadnienie przechowywania rzeczy osobistych pacjentów zostało rozwiązane w porozumieniu z pacjentami poprzez będący na etapie realizacji zakup i montaż w salach dodatkowych półek ściennych.

18. Kabiny natryskowe oddziału zamiejscowego KOZZD w Czersku ze względów bezpieczeństwa oraz zastosowany system monitoringu, nie zostały wyposażone w zasłony prysznicowe. Prysznic, jak zostało to nadmienione w Ad. 12, znajduje się w oddzielnej części łazienki, odgródzonej od niej ścianą i pełnymi drzwiami. Pacjenci kąpią się pojedynczo, dzięki czemu poczucie ich intymności jest w pełni zachowane. Natomiast system monitoringu posiada zacienione strefy intymności zgodnie z obowiązującymi przepisami.

19. W oddziale zamiejscowym w Czersku zwiększono liczbę czajników dostępnych dla pacjentów.

20. Przez cały czas kontynuowany jest remont terenu rekreacyjnego i docelowego budynku terapii - wyłoniono wykonawcę i przekazano mu teren budowy.

21. Plac spacerowy dla pacjentów jest obecnie na etapie doposażenia w parasol, który będzie użytkowany jako osłona na wypadek niekorzystnych warunków atmosferycznych.

22. Metalowa siatka usytuowana na terenie rekreacyjnym oddziału zamiejscowego w Czersku Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym wydziela strefy bezpieczeństwa na wypadek sytuacji wymagającej np. odseparowania od siebie pacjentów między którymi wystąpiły zachowania agresywne. Dla zapewnienia pacjentom komfortu przebywania na terenie rekreacyjnym Ośrodek podejmuje szereg działań niejako na bieżąco wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pacjentów np. poprzez: zorganizowanie poletka uprawnego, zapewniając nasadzenia stosownie do pory roku, regularną

dbałość o roślinność, zapewnienie wyposażenia rekreacyjnego etc. Rezygnacja z elementów służących bezpieczeństwu pacjentów i personelu nie jest jednak możliwa.

23. Po ostatnich rekomendacjach Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pacjentów, znacząco wydłużono czas przeznaczony na spacer na terenie rekreacyjnym. Nie jest możliwe kolejne zwiększenie częstotliwości spacerów, gdyż zaburzyłoby to harmonogram zajęć terapeutycznych pacjentów.

24. Na tablicy informacyjnej znajdującej się w korytarzu Oddziału, na parterze są wywieszane numery telefonów oraz adresy mailowe i korespondencyjne m.in. Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Biura Rzecznika Praw Pacjenta, które to instytucje są zobligowane do udzielenia pomocy pacjentom w przypadku naruszenia ich praw. Dodatkowo został tam umieszczony adres i telefon do Sądu Okręgowego w Płocku oraz Sądu Rejonowego w Chojnicach.

25. Do oddziału zamiejscowego w Czersku zgodnie z przyjętym harmonogramem prowadzenia prac adaptacyjnych został zakupiony Infokiosk, który obecnie jest uruchomiony i udostępniony pacjentom.

26. Od dnia powstania oddziału zamiejscowego w Czersku, w Sekretariacie Medycznym jest prowadzony rejestr pism składanych przez pacjentów do Dyrekcji KOZZD.

27. Od dnia powstania oddziału zamiejscowego w Czersku, w Sekretariacie Medycznym jest prowadzona zbiorcza dokumentacja dotycząca stosowania przymusu bezpośredniego w KOZZD,

28. Odnosząc się do kwestii lekarza w Ośrodku zamiejscowym w Czersku nadmieniam, iż niejednokrotnie podejmowane były kroki celem pozyskania lekarza psychiatry. Brak jest jednak zainteresowania zatrudnieniem w oparciu o umowę o pracę, szczególnie w tej grupie zawodowej. Podjęto zatem decyzję o przeprowadzeniu na przełomie III i IV kwartału br. postępowania konkursowego, które może doprowadzić do wyłonienia lekarza, który podejmie współpracę w ramach kontraktu. W tej chwili opiekę lekarską zapewniają lekarze pracujący w KOZZD Gostynin.

29. Aktualnie prowadzimy szkolenia wewnętrzne pracowników KOZZD w Czersku. Szkolenia „Kontakt z trudnym pacjentem – sposób radzenia sobie z agresją i rozwiązywanie konfliktów” prowadzone przez Koordynatora pracy psychologów oraz psychologów Ośrodka. Pierwsze takie szkolenie odbyło się 20.06.2022r., kolejne 27.06.2022r. i 07.07.2022r. W spotkaniach tych uczestniczą wszystkie grupy

zawodowe pracujące w Ośrodku. Planowane jest cykliczne prowadzenie szkoleń o tej i innej tematyce.

Każdy pracownik ochrony KOZZD posiada wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony, co równoznaczne jest z posiadaniem wiedzy nabytej podczas kursu przygotowawczego dotyczącej stosowania środków przymusu bezpośredniego, w tym ręcznego miotacza gazu. Po przyjęciu do pracy przeprowadzane jest szkolenie stanowiskowe dotyczące między innymi zagadnień zawartych w punkcie 29 zaleceń raportu KMPT zakończone egzaminem. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 stycznia 2016r. w sprawie szczegółowej tematyki, formy oraz czasu trwania kursu doskonalącego umiejętności kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, każdy pracownik ochrony KOZZD zobowiązany jest do odbycia co 5 lat kursu doszkalającego w wymiarze 40 godzin, w tym 16 godzin ze stosowania środków przymusu bezpośredniego (między innymi ręcznego miotacza substancji obezwładniających). Wychodząc naprzeciw Państwa propozycji został zorganizowany dodatkowy kurs stosowania środków przymusu bezpośredniego, w tym gazu pieprzowego, a w przyszłości szkolenie to będzie miało charakter cykliczny.

30. Na 2023 rok planowane jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia personelowi Ośrodka możliwości odbywania regularnej superwizji.

31. Ośrodek podjął działania mające na celu zapewnienie opieki duszpasterskiej pacjentom w oddziale w Czersku. Wystosowano pismo do Biskupa Peplińskiego, celem mianowania kapelana i otrzymaliśmy zwrotną informację, iż od dnia 01.09.2022r. kapelanem w oddziale zamiejscowym w Czersku został ks. prob. dr Zbigniew Straszewski.

32. Dyrekcja Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym z dużą częstotliwością oddelegowuje podległych mu kierowników wszystkich komórek organizacyjnych do oddziału zamiejscowego w Czersku, celem nadzoru nad personelem. Dodatkowo nadmieniam, iż kierownicy pozostają w stałym kontakcie z podległym personelem. Rozważana jest także zmiana sposobu zarządzania oddziałem zamiejscowym w Czersku.

Łączę wyrazy szacunku
Dyrektor KOZZD

Ryszard

Wardęński

Dokument podpisany
przez Ryszard Wardęński
Data: 2022.09.07
09:04:41 CEST

Gostynin, dn. 07.09.2022r.

Warszawa, 16-11-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska

KMP.574.2.2022.RK

Pan
dr n. med. Ryszard Wardeński
Dyrektor Krajowego Ośrodka
Zapobiegania Zachowaniom
Dyssocjalnym
ul. Zalesie 1A
09-500 Gostynin

Szanowny Panie Dyrektorze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 7 września 2022 r., znak KOZZD/DRB/1131/2022, dziękuję za przedstawienie stanowiska dotyczącego uwag i zaleceń Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT, Krajowy Mechanizm), wskazanych w raporcie z wizytacji oddziału zamiejscowego Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Czersku.

Ubolewam, że wiele z rekomendowanych przez KMPT rozwiązań nie zyskało akceptacji Pana Dyrektora, co jest niepokojące z uwagi na przeciwdziałania ryzyku tortur i poniżającego traktowania pacjentów. Osiągnięcie trwałych, systemowych zmian wymaga bowiem podjęcia odpowiednich działań następczych po wizycie KMPT,

które leżą w gestii władz do których zwraca się Krajowy Mechanizm inicjując dialog z chwilą przedstawienie rekomendacji w raporcie powizytacyjnym.

Dlatego też Podkomitet ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT) w swoim sprawozdaniu z wizyty w Polsce podkreślił, że KMPT powinien zostać uznany za kluczowy element krajowego systemu zapobiegania torturom i złemu traktowaniu, a władze powinny podjąć z nim stały dialog w celu implementacji przedstawianych zaleceń¹.

Mój szczególny niepokój budzi brak przyjęcia do realizacji przez Pana Dyrektora następujących zaleceń: rezygnacji z noszenia w widoczny sposób przez personel ochronny sprzętu służącego do stosowania przymusu bezpośredniego (zalecenie 9)², demontażu metalowej siatki z drutem ostrzowym oddzielającej dwie części terenu rekreacyjnego (zalecenie 22), zmiany sposobu dozoru pacjentów (zalecenie 11), wyposażenia kabin prysznicowych w zasłony zapewniające poczucie intymności w czasie kąpieli (zalecenie 18) i odstąpienia od praktyki obowiązkowego opuszczania sali przez pacjentów w czasie sprzątnięcia (zalecenie 13).

Funkcjonujące w placówce powyższe rozwiązania przywołują jej nieodłączne skojarzenia z instytucją penitencjarną, mają negatywny wpływ na odbiór placówki przez samych pacjentów (co nie sprzyja także terapii i bezpieczeństwu) i zwiększają w sposób nieuzasadniony dolegliwość wynikającą z samego faktu pozbawienia wolności. W ocenie KMPT nie powinny mieć one miejsca w placówce terapeutycznej.

---

¹ Zob. Raport Podkomitetu ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT) z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 31-33.

² Na aspekt ten zwracał uwagę również Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) uznając, że jest to nieuzasadniona i zastraszająca praktyka, której stosowanie powinno być niezwłocznie zaprzestane [zob. raport CPT z wizyty w Polsce w 2017 r., CPT/Inf (2018) 39, par. 128].

Chciałabym także zauważyć, że w raporcie Krajowego Mechanizmu podkreślono dużą liczbę pracowników ochrony obecnych w ośrodku zamiejscowym. Z przekazanych KMPT pisemnych informacji wynikało, że w placówce obecnych było łącznie 49 pracowników ochrony, nadzorujących 11 pacjentów (pkt. 6.2. raportu). Dla porównania w niemieckim ośrodku izolacji prewencyjnej JVA Rosdorf, w którym przebywa 38 pacjentów, nad ich bezpieczeństwem czuwa łącznie 25 pracowników ochrony³. Porównanie to świadczy w moim przekonaniu o zaburzeniu proporcji pomiędzy kwestiami bezpieczeństwa, a terapeutycznym celem ośrodka w Czersku. Konieczne są zatem zdecydowane zmiany w tym zakresie, przy których wprowadzaniu warto wziąć pod uwagę model funkcjonowania podobnych placówek w Holandii i Niemczech.

Z uwagi na powyższe argumenty zachęcam Pana Dyrektora do rewizji stanowiska i do pełnego wdrożenia zaleceń KMPT.

Na podstawie art. 22 Protokołu fakultatywnego do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz art. 1 ust. 4 w zw. art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.), zwracam się również o doprecyzowanie informacji o wdrożeniu zaleceń KMPT odnoszących się do oddziału zamiejscowego w Czersku, poprzez udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. Czy dokonano zmiany w sposobie zarządzania oddziałem zamiejscowym i ustanowiono na miejscu osobę uprawnioną do podejmowania kluczowych

---

³ Dane zaprezentowane na konferencji w Biurze RPO pt. „Sprawy przed Trybunałem w Strasburgu dotyczące Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym”, która odbyła się 9 września 2022 r. Zob. nagranie wideo z konferencji (czas 3:26:10 i 3:28:51), dostępne pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-sprawy-przed-etpc-kozzd-konferencja-relacja> [dostęp: 27.10.2022 r.]

- decyzji i zarządzania oddziałem w imieniu Dyrektora, w tym nadzorowania pracy całego personelu oddziału zewnętrznego ?
2. Czy zatrudniono w oddziale zamiejscowym lekarza psychiatrę lub wyznaczono termin postępowania konkursowego w tym zakresie ?
  3. Czy personel oddziału zamiejscowego został przeszkolony z praktycznego stosowania Protokołu stambulskiego, pracy z traumą i ofiarami przemocy, międzynarodowych standardów praw człowieka, Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur, sposobów radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu ? Czy szkolenia te są przewidziane do realizacji w latach 2022 – 2023 ?
  4. Czy dokonano zmian w sposobie dokumentowania obrażeń pacjentów, tj. opracowano formularz do oznaczenia umiejscowienia obrażeń z wizerunkiem sylwetki człowieka (tzw. mapę ciała) oraz wprowadzono praktykę wykonywania zdjęć ujawnionych obrażeń ?
  5. Czy odstąpiono od praktyki pozbawiania pacjentów możliwości otrzymywania paczek ?
  6. Czy pracownicy oddziału zamiejscowego informują lekarzy i personel medyczny realizujący świadczenia zdrowotne poza placówką o możliwości zdjęcia kajdanek i realizacji świadczenia bez asysty ?
  7. Czy zapewniono pacjentom dodatkowy wieszak ścienny ?
  8. Ile dokładnie czajników mają do swojej dyspozycji pacjenci ? Gdzie są one zlokalizowane ?
  9. Czy na placu spacerowym został już zamontowany parasol na wypadek niekorzystnych warunków atmosferycznych ?
  10. Na jakim etapie znajduje się remont terenu rekreacyjnego i budynku terapii ?
Czy i w jaki sposób ewentualny remont placu wpływa na organizację spaceru pacjentów ?
  11. W jakim wymiarze czasu pacjenci mogą obecnie korzystać ze spaceru ?

Uprzejmie proszę o odniesienie się do niniejszego pisma w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Krajowy Ośrodek Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym

09-500 Gostynin, ul. Zalesie 1A

tel. (24) 235 05 21, (24) 231 63 32, fax (24) 235 05 20

KOZZD/IM/1116/2022

**Szanowna Pani
Hanna Machińska
Zastępczyni Rzecznika
Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00 – 090 Warszawa**

KMP. 574.2.2022.RK

W związku z pismem z dnia 16.11.2022r. informuję, że:

ad. 1. Nadzór nad Oddziałem Zamiejscowym w Czersku sprawuje Dyrektor Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym wraz z Zastępcą oraz podległymi im kierownikami.

ad. 2. W dalszym ciągu nie ma zainteresowania ze strony lekarzy w kwestii podjęcia pracy w Oddziale Zamiejscowym w Czersku. Oferta pracy jest aktualna i cyklicznie ponawiana.

ad. 3. Pielęgniarka Koordynująca systematycznie przypomina podległemu personelowi o zagadnieniach zawartych w Protokole stambulskim.

ad. 4. Do dnia dzisiejszego nie było konieczności stosowania formularza mapy ciała, zarówno wobec pacjentów przebywających w Gostyninie, jak i w Oddziale Zamiejscowym w Czersku. Zaznaczam jednak, że personel Ośrodka jest zapoznany ze stosowaniem protokołu stambulskiego.

ad. 5. Stanowisko KOZZD w kwestii czasowego ograniczenia możliwości otrzymywania przez pacjentów paczek nie ulegnie zmianie, z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w Ośrodku i zapobiegania próbom wprowadzania alkoholu na jego teren,

co miało miejsce w przeszłości, a kwestia bezpieczeństwa zarówno pacjentów, jak i personelu jest priorytetowa.

ad. 6. Personel Oddziału Zamiejscowego KOZZD w Czersku, podobnie jak w Gostyninie, każdorazowo informuje osoby udzielające świadczeń zdrowotnych pacjentom o możliwości zdjęcia kajdanek. Ostateczna decyzja w tej sprawie należy do lekarza udzielającego świadczeń.

ad. 7. Pacjenci mają zapewnione dodatkowe wieszaki ścienne.

ad. 8. Pacjenci przebywający na parterze Oddziału Zamiejscowego w Czersku mają do dyspozycji 2 czajniki, które znajdują się w świetlicy. Natomiast pacjenci przebywający na pierwszym piętrze budynku mają do dyspozycji również 2 czajniki, które znajdują się w pomieszczeniu służącym jako m.in. świetlica.

ad. 9. Parasol, o którym mowa w zaleceniu 21 znalazł się na wyposażeniu Oddziału Zamiejscowego Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym, lecz wspólnie z pacjentami wypracowane zostało lepsze i bardziej zadawalające pacjentów rozwiązanie w postaci przymocowanej trwale do jednej ze ścian dużej rozwijanej markizy o szerokości czterech metrów. Pragnę także wskazać, że teren rekreacyjny, w myśl zalecenia 22 został zmodernizowany. Zlikwidowana została metalowa siatka z drutem ostrzowym, plac został także dodatkowo doświetlony, aby zapewnić możliwość korzystania ze spacerów w porze wieczorowej.

ad. 10. Prace budowlane przy elewacji zewnętrznej budynku terapii zostały zakończone w listopadzie br. i prowadzone były w taki sposób, że nie miały żadnego wpływu na organizację bądź utrudnienie spacerów. Budynek terapii po zakończeniu prac budowlanych jest obecnie przygotowywany na przyjęcie pacjentów, co odbywa się z dbałością o ciągłość i wysoką jakość prowadzonych zajęć terapeutycznych.

ad. 11. Spacer pacjentom KOZZD przysługuje od poniedziałku do piątku: 1,5 godziny dziennie na świeżym powietrzu. W zależności od oddziału, w którym przebywa pacjent długość spaceru w weekendy może wyglądać inaczej. W soboty jest to 1 godzina i 45 minut, natomiast w niedziele są to 2 godziny i 15 minut. W święta czas spaceru wynosi 2 godziny. Co więcej, dwa razy w tygodniu każdemu z oddziałów przysługuje dodatkowy spacer – 50-minutowy i godzinny. Ograniczenia w zakresie spacerów wynikają z tego, że czas spędzony na świeżym powietrzu należy zagwarantować wszystkim pacjentom i ze względów bezpieczeństwa grupy pacjentów nie powinny być zbyt liczne, zatem spacer odbywają się kolejno oddziałami, a nadto wymaga to

pogodzenia z planem terapii i odbywającymi się w jego ramach codziennymi zajęciami, porami posiłków, czasem przewidzianym na pobyt w salach terapii zajęciowej, czy sali ze sprzętem sportowym.

Łączę wyrazy szacunku

Z-ca Dyrektora
ds. Administracyjno-Ekonomicznych

Gostynin, dn. 14.12.2022r.

Minister Zdrowia

Warszawa, 09 września 2022

ZPP.6142.44.2022.DJZ

Pani
Hanna Machińska
Zastępczyni
Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Minister,

W nawiązaniu do pisma z dnia 1 sierpnia 2022 r. o sygn.: KMP.574.2.2022.RK dotyczącego zalecenia wskazanego w raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji oddziału zamiejscowego w Czersku, Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym zwanego dalej „Ośrodkiem”, uprzejmie przedstawiam poniższe informacje w odniesieniu do wątpliwości wynikających z montowania blend w oknach oddziału wskazanych w pkt. 5.2 i 7.3 niniejszego raportu.

W odniesieniu do ww. kwestii dotyczącej stosowania blendy jako dodatkowej formy zabezpieczenia okien, należy zauważyć, iż mają one przede wszystkim uniemożliwiać nawiązywanie niepożądanych kontaktów pacjentów np. z przechodniami. Dodatkowo blendy zabezpieczają przed ujawieniem wizerunku pacjentów przebywających na oddziale. Niemniej jednak Ministerstwo Zdrowia pochyli się nad kwestią dalszego stosowania blend w oddziale i nad zasadnością wprowadzenia ewentualnych zmian, mających na celu poprawę warunków pobytu pacjentów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż Ośrodek przekaże pisemne odniesienie do zaleceń wskazanych w raporcie bezpośrednio do Państwa Instytucji.

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/

Warszawa, 18-11-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska

KMP.574.2.2022.RK

Pan
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 9 września 2022 r., znak ZPP.6142.44.2022.DJZ, dziękuję za przedstawienie stanowiska Ministerstwa Zdrowia dotyczącego zalecenia Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT), wydanego po wizytacji oddziału zamiejscowego Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dys socjalnym w Czersku (dalej: KOZZD).

W powyższym piśmie Sekretarz Stanu Waldemar Kraska poinformował mnie, że Ministerstwo Zdrowia pochyli się nad kwestią dalszego stosowania blend w oddziale zamiejscowym KOZZD oraz nad zasadnością wprowadzenia ewentualnych zmian, mających na celu poprawę warunków pobytu pacjentów.

Chciałabym podkreślić, że skuteczność systemu prewencji tortur, stworzonego przez Protokół fakultatywny do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur

oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), zależy od postawy władz do których KMPT kieruje swoje uwagi i rekomendacje. Pozwalają one bowiem na wyeliminowanie ryzyka, które w efekcie może doprowadzić do tortur i innych form poniżającego traktowania, dokonanie ulepszeń w funkcjonowaniu instytucji oraz budowę odpowiedniej kultury instytucjonalnej.

Podkomitet ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT) w swoim raporcie dla Polski podkreśla, że KMPT powinien zostać uznany za kluczowy element krajowego systemu zapobiegania torturom i złemu traktowaniu, a władze powinny podjąć z nim stały dialog w celu implementacji przedstawianych zaleceń (zob. raport SPT z wizyty w Polsce w 2018 r., CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 31-33).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 22 wyżej wymienionego Protokołu fakultatywnego, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie wypracowanych rozwiązań, w tym prognozowanego terminu zmiany rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 stycznia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 192).

Z wyrazami szacunku

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Minister
Zdrowia

ZPP.6142.69.2022
Warszawa, 13 grudnia 2022

Pan
dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Ministrze,
w nawiązaniu do pisma z dnia 18 listopada 2022 r. o sygn.: KMP.574.2.2022.RK
dotyczącego zalecenia wskazanego w raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur
z wizytacji oddziału zamiejscowego w Czersku, Krajowego Ośrodka Zapobiegania
Zachowaniom Dyssocjalnym zwanego dalej „Ośrodkiem”, dotyczącego zamontowanych
blend w oknach ww. oddziału, przedstawiam poniższe informacje.

Uprzejmie informuję, że w opinii Ministerstwa Zdrowia jak również Krajowego Ośrodka
Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym, zastosowane blendy mają przede wszystkim
na celu uniemożliwienie nielegalnych kontaktów osób przebywających w ww. oddziale
z otoczeniem zewnętrznym. Według posiadanych informacji zamontowane blendy
zapewniają odpowiedni dostęp światła dziennego oraz swobodny przepływ i cyrkulację
powietrza.

Jednocześnie zapewniam, iż funkcjonowanie Oddziału w Czersku jest w stałej uwadze
Ministerstwa Zdrowia jak i rozważane są wszelkie możliwe działania i zmiany, o ile są
możliwe do wprowadzenia przy uwzględnieniu wiodącego aspektu jakim jest
bezpieczeństwo.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Maciej Miłkowski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

SĄD OKRĘGOWY W SŁUPSKU
Referat do spraw wizytacji
76-200 Słupsk, ul. Zamenhofa 7

Telefon: (0-59) 842-83-25
e-Mail: referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
www.slupsk.so.gov.pl

Słupsk, dnia 4 sierpnia 2022 r.

Ref. Wiz453-14/22/K

Pani SSR Magdalena Tył-Sporysz
Sąd Rejonowy w Chojnicach
ul. Młyńska 30
89-600 Chojnice

W załączeniu przesyłam kopię raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji oddziału zamiejscowego Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocyjnym w Czersku z dnia 25 lipca 2022 roku i **wyznaczam Panią** do przeprowadzenia wizytacji wymienionego oddziału zamiejscowego w **terminie 21 dni** oraz zobowiązuję do przesyłania protokołu z wizytacji **do dnia 29 sierpnia 2022 roku.**

Do wiadomości:

- Prezes Sądu Rejonowego w Chojnicach,
- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich KIMP.574.2.2022.RK,
- Prezes Sądu Okręgowego w Płocku

Z poważaniem

PREZES SĄDU OKRĘGOWEGO
W SŁUPSKU
A. Michałowicz
SSO Andrzej Michałowicz

RPW/91093/2022 P
Data:2022-10-17

**PREZES
SĄDU OKRĘGOWEGO
w PŁOCKU**

09 – 404 Pl. Narutowicza 4
administracja@plock.so.gov.pl

Płock, dnia 11 października 2022 r.

Nr rej. OA-0913-22/22

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2022 -10- 17
ZAL	1 NR

Pan

dr n.med Ryszard Wardeński

**Dyrektor
Krajowego Ośrodka Zapobiegania
Zachowaniom Dysocjalnym
w Gostyninie**

Uprzejmie informuję, że z dniem 10 października 2022 r. zwolniłem sędziego Sądu Okręgowego w Płocku – Janinę Jankowską od obowiązku przeprowadzania kontroli stałych i kontroli doraźnych w zakresie legalności przyjęcia i przebywania oraz przestrzegania praw pacjentów przebywających w Oddziale Zamiejscowym w Czersku Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie.

W załączeniu przesyłam pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku z 4 sierpnia 2022 r., nr rej. Ref.Wiz.453-14/22/K.

**Prezes Sądu Okręgowego
Mariusz Królikowski**

Do wiadomości:

- **Ministerstwo Sprawiedliwości**
  - Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich
Wydział Sądownictwa Rodzinne i Nieletnich
  - Departament Wykonywania Orzeczeń i Probacji
- **Ministerstwo Zdrowia**
  - **Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich**
Zespół do spraw Wykonywania Kar

Warszawa, 18-11-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

KMP.574.2.2022.RK

**Pan
SSO Andrzej Michałowicz
Prezes Sądu Okręgowego
w Słupsku
ePUAP**

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do pism z dnia 4, 12 sierpnia i 7 września 2022 r., znak Ref. Wiz453-14/22/K, dziękuję za podjęcie działań zmierzających do wdrożenia zalecenia Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT), wydanego po wizytacji oddziału zamiejscowego Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dys socjalnym w Czersku.

Skuteczność systemu prewencji tortur, stworzonego przez Protokół fakultatywny do Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), zależy bowiem od postawy władz do których KMPT kieruje swoje uwagi i rekomendacje. A jak podkreślono w raporcie z wizytacji oddziału zamiejscowego KOZZD, możliwość stałego monitorowania przez sędziego sytuacji w placówce,

stanowi ważny instrument zapobiegania nadużyciom wobec pacjentów (pkt. 6.8. raportu).

Po analizie nadesłanych przez Pana Prezesa pism pojawiły się wątpliwości interpretacyjne. Dlatego też, na podstawie art. 22 wyżej wymienionego Protokołu fakultatywnego, zwracam się z uprzejmą prośbą o doprecyzowanie przekazanych informacji i wskazanie, czy sędzia wyznaczony przez Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku już na stałe obejmie swoim nadzorem oddział zamiejscowy KOZZD w Czersku celem przeprowadzania w placówce kontroli stałych i doraźnych.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

SĄD OKRĘGOWY W SŁUPSKU
Referat do spraw wizytacji
76-200 Słupsk, ul. Zamenhofa 7

Telefon: (0-59) 842-83-25
e-Mail: referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
www.slupsk.so.gov.pl

Słupsk, dnia 21 listopada 2022 r.

Ref. Wiz453-14/22/K

Pani Hanna Machińska
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Odpowiadając na pismo z dnia 18 listopada 2022 r. *KMP.574.2.2022.RK* informuję, iż Pani SSR Magdalena Tyl- Sporysz będzie na stałe przeprowadzała kontrole w Oddziale Zamiejscowym KOZZD w Czersku.

Z poważaniem

PREZES SĄDU OKRĘGOWEGO
W SŁUPSKU
A. Michałowicz
SSO Andrzej Michałowicz